

Öğretmen kavramına ilişkin öğretmen, yönetici ve müfettiş algılarının analizi¹

Atila Yıldırım²
Ali Ünal³
Methi Çelik⁴

Özet

Eğitimin temel unsurlarından biri öğretmendir. Öğretmenin hem toplumsal hem de okul içinde önemli rolleri vardır. Özellikle öğrencinin başarısında, öğretmenin yeri ve önemi yadsınamaz. Bu bağlamda, öğretmenlik mesleği profesyonellik gerektiren özel bir meslektir. Öğretmen alanının uzmanı olmakla birlikte gerek okulda yöneticilerin, gerekse ilköğretim müfettişlerinin zaman zaman desteğine ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle öğretmenin başarısı ve dolayısıyla eğitimin başarısında öğretmen, yönetici ve müfettişin işbirliği kaçınılmazdır. Bu işbirliğinin sağlanabilmesi için; yönetici, öğretmen ve müfettişlerin karşılıklı olarak birbirlerinin beklenti ve ihtiyaçlarını bilerek davranmaları gereklidir. Okul yöneticisi ve müfettişlerin öğretmenlere ilişkin algılarından yararlanılarak, öğretmenlerin eğitimde daha başarılı olmaları sağlanabilir. Araştırmanın amacı; ilköğretim müfettişi, ilköğretim okulu yöneticisi ve öğretmenlerinin, öğretmene ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile tespit ederek, öğretmenlerden beklentilerini ortaya çıkarmaktır. Araştırma, mevcut durumun belirlenmesi ve analiz edilmesine yönelik betimsel bir araştırmadır. Araştırmada, verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; 2008-2009 öğretim yılında Konya ilinde görevli 51 ilköğretim müfettişi, Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde yer alan 3 merkez ilçede görevli 73 ilköğretim okulu yöneticisi (65 müdür, 8 müdür yrd) ve 154 öğretmenden oluşmaktadır. Çalışma grubundan, “ Öğretmen ..... ya benzer. Çünkü ....” şeklinde verilen cümleyi yazılı olarak tamamlamaları

¹ Bu çalışma, 01-03 Ekim 2009 tarihlerinde Ege Üniversitesinde düzenlenen 18. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sunulan bildirinin genişletilmiş biçimidir.

² Selçuk Üniversitesi A.K. Eğitim Fakültesi, atila@selcuk.edu.tr

³ Selçuk Üniversitesi A.K. Eğitim Fakültesi, aliunal@selcuk.edu.tr

⁴ Okul müdürü, Konya, methi56@gmail.com

istenerek veri toplanmıştır. Veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Katılımcılar tarafından üretilen metaforlar, açıklamaları da dikkate alınarak; yetkisiz, fedakar, çalışkan, aydınlatıcı, biçimlendirici, lider, verimsiz, ucuz işgücü, tekdüze, tutarsız, tembel, saldırgan, ezik olmak üzere 13 temaya ayrılmıştır. Yapılan analiz sonrasında, ilköğretim müfettişi, yönetici ve öğretmenler öğretmenleri, (1) olumlu (fedakar, çalışkan, aydınlatıcı, biçimlendirici, lider) davranış gösteren kişiler olarak algıladıkları, (2) olumsuz (yetkisiz, verimsiz, ucuz işgücü, tekdüze, tutarsız, tembel, saldırgan, ezik) davranış gösteren kişiler olarak algıladıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Bu iki sonuç birlikte değerlendirildiğinde, müfettiş, yönetici ve öğretmenlerin, öğretmenleri hem her türlü güçlüklerle rağmen özveriyle hiçbir karşılık beklemeden çalışkan, aydınlatıcı, biçimlendirici liderler olarak görmekte hem de, yetkisiz, verimsiz ve tembel olarak görmektedir. Araştırmaya katılanların öğretmene ilişkin hem olumlu hem de olumsuz görüş belirttikleri ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, öğretmenlerden beklenen rollerini yerine getirebilmesi için sorumluluk oranında yetkilendirilmesi ve hem ekonomik hem de toplumda itibar görmeye ihtiyaçları olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar doğrultusunda (1) Öğretmenlerin yetkisiz, verimsiz, saldırgan gibi olumsuz algılanma nedenlerinin araştırılması (2) ilköğretim müfettişleri ve okul yöneticilerinin öğretmenlere eğitim-öğretim etkinliklerinde gerekli yardımı yapmalarının sağlanması, (3) okul yöneticilerinin öğretmenlere, okul yönetimine katılımını sağlamak için demokratik ortamlar oluşturulması, öğretmenlerin istek ve önerilerinin dikkate almaları önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim müfettişi, ilköğretim okulu yöneticisi, öğretmen, metafor

The analysis of principle's, supervisor's and teacher's perception of the term "teacher"*

Abstract

Teachers are among the fundamental elements of education. The teacher has significant roles both within the society and the school. The place and importance of the teacher, particularly in the success of the students, cannot be denied. In this context, teaching as a career is a distinctive profession that requires professionalism. The profession of teaching requires expertise, as well as the support of both principals and primary education supervisors from time to time. For this reason, collaboration and cooperation among the teacher, the principal and the supervisor is inevitable for the success of the teacher, and consequently, the success of education. In order to maintain this collaboration and cooperation, it is necessary that principals, teachers and primary education supervisors act being aware of the expectations and needs of the others. The success of teachers and consequently the accomplishment of students can be maintained through utilizing the perceptions of principals and supervisors towards teachers. The aim of the present study is to determine the perceptions of primary school supervisors, primary school principals and teachers towards the teacher through the use of metaphors and discover the roles expected of the teachers. The study is a descriptive research study intended to determine and analyze the present situation. In the study, a qualitative research method was used to collect, analyze and interpret the research data. The sample group of the study consisted of 51 educational supervisors on duty in the province of Konya, 73 primary school administrators (65 headmasters and 8 deputy headmasters) and 154 teachers employed in the three central districts located within the borders of the metropolitan municipality in the academic year of 2008-2009. The research data was collected by requesting the participants to complete the sentence "A teacher is like ....., because....." in written form. The collected data was analyzed through content analysis. The metaphors produced by the participants were divided into 13 themes as; incompetent, devoted, hardworking, enlightening, shaper, leader, inefficient, cheap labor, monotonous, inconsistent, lazy, aggressive and crushed, by also taking the explanations into consideration. The results of the analyses showed that educational supervisors, principals and teachers perceived the teachers as individuals showing (1) positive (devoted, hardworking, enlightening, shaper and leader) and (2) negative (incompetent, inefficient, cheap labor, monotonous, inconsistent, lazy, aggressive and crushed) attitudes. When these two findings are interpreted together, it can be seen that supervisors, principals and teachers perceive teachers both as enlightening and shaping leaders who work devotedly without expecting any return in spite of all sorts of difficulties, and also as incompetent, inefficient and lazy

---

* This research is an extended form of the study presented in the 18th National Educational Science Conference, Ege University, October 1-3,2009

individuals. The findings reveal the view that, besides the positive roles expected of the teachers, there are also teachers who cannot adequately meet these expectations. Furthermore, it can be stated that in order to perform the roles expected of them, teachers need to be authorized in accordance with their responsibilities, to have a better economic status and to be respected within the society. Suggestions: (1) School-based research studies should be conducted in order to determine the points that prevent the authorization of teachers in accordance with their responsibilities, (2) It should be maintained that primary education supervisors and school principals endeavor to understand the teachers and provide the required support in education and teaching activities (3) Senior managements, particularly principals, should create democratic environments in order to maintain the participation of teachers in the administration of schools and take the requests and suggestions of teachers into consideration.

Keywords: Educational supervisor, primary school principal, teacher, metaphor

Giriş

Eğitimin temel unsurlarından biri öğretmenlerdir. Öğretmenin hem toplumsal hem de okul içinde önemli rolleri vardır. Özellikle öğrencinin başarısında, öğretmenin yeri ve önemi yadsınmaz. Bu bağlamda, öğretmenlik mesleği profesyonellik gerektiren özel bir meslektir. Öğretmenlik mesleği uzmanlık gerektirmekle birlikte, öğretmenler gerek okulda yöneticilerin gerekse ilköğretim müfettişlerinin desteğine ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle öğretmenin başarısı ve dolayısıyla eğitimin başarısında öğretmen, yönetici ve müfettişin işbirliği zorunludur. Bu işbirliğinin sağlanabilmesi için; yönetici, öğretmen ve müfettişlerin karşılıklı olarak birbirlerinin beklenti ve ihtiyaçlarını bilerek davranmaları gereklidir. Okul yöneticisi ve müfettişlerin öğretmenlere ilişkin algılarından yararlanılarak, öğretmenlerin dolayısıyla öğrencilerin eğitimde başarılı olmaları sağlanabilir.

Ülkemizde genel anlamda öğrencilerin başarısı bir üst öğrenime giriş sınavlarında başarılı olmak gibi görülmektedir. Öğrencilerin toplumda sağlıklı ve mutlu bir yaşam sürdürebilmeleri için akademik başarının yanı sıra temel yaşam becerilerine de sahip olmaları beklenir. Bu bağlamda öğrenciler, hem akademik başarıya sahip hem de sosyal becerilere; olumlu, güvenli ve sağlıklı davranışlara; akran grubuna, ailesine, okuluna, toplumuna ahlaki katkıda bulunan ve sorumluluk duyan; değer yargılarına, iş alışkanlıklarına ve temel yeteneklere sahip bireyler olarak yetiştirilmelidirler (Elias ve diğ., 1997; Jockson ve Danvis, 2000; Learning First Alliance, 2001; Osher, Dwyer ve Jackson, 2002; Akt:Jennings ve Greenberg, 2008). Nitelikli öğretmenler öğrenci başarısının en büyük belirleyicisidir. Öğretmenin eğitimi, yeteneği ve deneyimi öğrenci başarısında diğer faktörlerden daha etkilidir. Öğretmenin alan bilgisi, öğrencilerin nasıl öğrendiğini anlaması ve etkili öğretim metotlarını uygulaması, öğrenci başarısına dönüşmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin hizmet öncesinde çok iyi hazırlanmaları ve kariyerleri boyunca bu bilgi ve becerilerini sürekli geliştirmeleri büyük önem taşımaktadır (Bhat, Chaudhary ve Dash, 2008).

Öğretmenin etkililiği sınıfta iyi öğretmen olma performansına bağlıdır. Bu durum öğretmenin ne kadar yetenekli olduğuna bağlıdır. Bu konuda yapılan araştırmalar, ileri düzeyde alan bilgisine sahip, eğitim yöntemleri ve program geliştirme ile ilgili içerik bilgisine sahip nitelikli öğretmenlerin öğrenci performansındaki önemini vurgulamaktadır (Chapman ve Mahlck, 1997; Kanu, 1996; Chau, 1996; Akt. Passos, 2009).

Öğretmenler, öğrencilerin öğrenmesine yardımcı olan ve onların öğrenmesini kolaylaştırıcı rehber kişilerdir. Etkili öğretmenlerin kişisel özellikleri üç grupta toplanabilir. Bu özellikler: 1. Güdüleyici kişilik; isteklilik, güvenirlik, yakınlık ve mizah, 2. Başarıya adanmışlık; yüksek başarı beklentisi, teşvik edici olma ve destekleyici mesajlar verme, 3. Profesyonel davranış; amaçlı, bilgili, esnek, ciddi ve sistemli olmadır (Özdemir, Yalın ve Sezgin, 2004:90).

Öğretmenlerin bugün ve gelecekte beklenen öğretmenlik mesleği ile ilgili yeterlikleri şöyle sıralanmaktadır (Paoso ve Korento, 2010; Bhat ve diğ. 2008): Alan bilgisi, öğretim stratejileri, öğretim materyalleri ve sınıf düzenlemesini içeren ders planlaması, öğrencileri motive etme, ders verme, açıklama, açık tepkide bulunma, soru sorma, tartışma, drama, okuma, gösteri, görsel işitsel araçları kullanma gibi sunum ve iletişim becerileri, öğrencilerin gelişiminin informal gözlemi, öğrenme güçlüklerinin belirlenmesi, kendi kendini veya akranlarının değerlendirmesini cesaretlendirme, formal tartışmaları ele alma gibi değerlendirme becerilerine sahip olma, sınıf yönetimi ve disiplin gibi eğitimle ilgili yeterlikleri geliştirme ve sürekli eğitim.

Öğretmenlerin okul içi ve okul dışında rolleri vardır. Okul içi rollerinde temelde iki rol bulunmaktadır. Bunlar, yönetim ve öğretim rolleridir. Bu rollerin her ikisi de aynı anda uygulanması gereken rollerdir. Sınıf içinde öğrenme etkinliklerini düzenlemede yönetim rolü ön plana çıkmaktadır. Yönetim rolü öğrencilerin motive edilmesi, grupça öğrenmeyi örgütleme, sınıf yönetimi (kontrol ve disiplin sağlama) ve değerlendirmeyi içermektedir. Öğretmenin öğretim rolü ise, ders verme, soru sorma, açıklamalarda bulunma, görsel-ışitsel eğitim araçlarını kullanma gibi farklı sunum ve iletişim becerilerinden oluşmaktadır. Ayrıca, öğretmen iyi bir planlamayla sınıfta öğrenmeyi kolaylaştırıcı, etkileşimci sınıf oluşturabilir (Bhat, Chaudhary ve Dash, 2008).

Öğretmenler, toplumların gerçek mimarları ve insan kişiliğini şekillendiren sanatkârlardır. Bazı araştırmalarda öğretmenler, toplumu aydınlatan bilgi kaynağı ve dağıtıcısı, anne-baba, bahçıvan, heykeltıraş, rehber, koç (çalıştırıcı), model, öğretici, danışman, otorite kaynağı gibi metaforlarla tanımlanmaktadır (Cerit,2008; Çelikten, 2006: Saban, 2004). Nikitina ve Furuoka (2008a) tarafından yapılan araştırmada, dil öğretmenlerine ilişkin ortaya çıkan üç temel tema, bakıcı öğretmen, verici öğretmen ve temel kaynak öğretmendir. De Guerrero ve Villamil (2001) İngilizce öğretmenlerinden elde ettikleri 28 metaforu 9 kategoriye ayırmışlardır (Akt; Nikitina ve Furuoka, 2008b). Bunlar: (1) işbirlikçi lider (koç, senfoni yöneticisi, v.b.), (2) bilgi sağlayıcı (televizyon, güneş, v.b.), (3) değişim ajanı ya da meydan

okuyucu (dünya için bir pencere, aslan terbiyecisi, v.b.), (4) besleyici (arı, bahçıvan, v.b.), (5) yenilikçi (kaşif, üstü açılabilen araba, v.b.), (6) araç sağlayan (araç taşıyıcı), (7) sanatkar (çömlekçi), (8) tamirci (akıl tamircisi), (9) jimnastik öğretmeni (aerobik sınıfına başlayan bir kişi).

Öğretmen kavramı ile ilgili metforlara ilişkin değişik araştırmalar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşlerini belirlemeye yönelik (Cerit, 2008; Çelikten, 2006); bazıları sınıf öğretmeni adayları (Ocak ve Gündüz, 2006; Saban, 2006), okulöncesi eğitimi öğretmen adayı ve öğretmenlerine (Kabadayı, 2008) yöneliktir. Bu çalışmada ise öğretmen, yönetici ve müfettiş görüşlerine yer verilmektedir.

Eğitimin niteliği ve kalitesi büyük ölçüde öğretmenlerin niteliğiyle doğru orantılıdır. Bu nedenle öğretmenlerin hem hizmet öncesinde, hem de hizmet içinde nitelikli bir eğitimle yetiştirilmesi eğitim hizmetlerinin kalitesini oluşturmada önkoşuldur. Öğretmenlik mesleğine özgü bazı özellikler şu şekilde sıralanabilir: öğretmenler empatik iletişim becerilerine, alan bilgisine ve yaratıcı düşünme, eğitsel amaçlı gözlem yapabilme becerilerine sahip, sürekli kendini yenileyen değişime ve gelişime açık, esnek olmalı, insanı ve mesleğini sevmeli ve hoşgörülü olmalıdır.

Eğitimde başarıya ulaşmada, öğrencilere istendik davranışları kazandırmada öğretmen, müfettiş ve eğitim yöneticileri en çok işbirliği yapması gereken kişilerdir. Öğretmenlik mesleği eğitim ve belli bir alanda uzmanlık gerektirir. Eğitim sisteminin başarıya ulaşmasında genelde temel sorumlu olarak öğretmenler görülmektedir. Öğretmenlerin iş yükü çok, sorumlulukları da ağırdır. Bu nedenle öğretmen, yönetici ve müfettişin ortak amaçlar etrafında eğitimin amaçlarını gerçekleştirici etkinliklerde ve işbirliğinde bulunmaları gerekmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin kişiliğinin geliştirilmesinde, geleceğin sağlıklı toplumunun oluşturulmasında önemli bir rol oynayan öğretmenlerin hem kendilerince hem de yönetici ve müfettişlerce nasıl algılandıklarının belirlenmesi, aralarındaki işbirliğinin geliştirilmesi açısından önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; ilköğretim okulu öğretmen, yönetici ve müfettişlerinin, öğretmen kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile tespit etmektir.

Yöntem

Bu araştırma, mevcut durumun belirlenmesi ve analiz edilmesine yönelik betimsel bir araştırmadır. Araştırmada, verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veriler içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir.

Metafor, bir şeyi farklı bir şeye başvurarak ve benzer niteliklere sahip olan bir şeyden hareket ederek tanımlama (Longman Dictionary of Contemporary English, 2004), bilgiyi bir formdan diğerine dönüştürme (Koro-Ljungberg, 2001) olarak tanımlanabilir. Metafor, aynı zamanda insanların dünyayı kavrama biçimine ilişkin anlayışlarını da özetleyen (Prawat, 1999), insanların dünyayı nasıl kavradığını gösteren düşünme ve görme biçimidir (Morgan, 1998). Bu şekilde, insanın yaşantı ve deneyimine anlam kazandırarak bilmemize olanak sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu nedenle, insanın kendini günlük temelde ifade edişi üzerinde de biçimlendirici etkisi vardır (Morgan, 1998).

Cerit'e (2008) göre, insanlar metaforu, açıklamak istediği duruma ilişkin kavram ve terminolojiyi iyi bilmedikleri ya da az bildikleri durumda kullanırlar. Çünkü metaforlar bilinmez olanları, bilinen deneyimler yoluyla açıklar (Lakoff ve Johnson, 2005). Örneğin; "beyin bilgisayar gibi çalışır." diyen bir kişi, beynin nasıl çalıştığını açıklamak için; nasıl çalıştığını iyi bildiği bilgisayardan yararlanmakta, az bildiği beynin çalışmasını açıklamak için iyi bildiği bilgisayar metaforundan yararlanmaktadır. Bazen de soyut kavramlar somut örneklerle açıklanmaya çalışılır. Örneğin; "Okul bir arıtma tesisi gibidir" metaforu okulun her kültürden ve her kesimden gelen öğrencilerin okulda eğitim süzgecinden geçirilip toplumun istediği bir vatandaş olarak yine topluma gönderilmesi süreci olarak görülebilir (Saban, 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; 2008-2009 öğretim yılında Konya ilinde görevli 51 ilköğretim müfettişi, Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde yer alan 3 merkez ilçede görev yapan 73 ilköğretim okulu yöneticisi ve 154 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma grubu belirlenirken, merkez ilçelerdeki okullar, her üç ilçe için ayrı ayrı olmak üzere, okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik özellikleri dikkate alınarak üç gruba ayrılmış ve her gruptan birer okul olmak üzere dokuz okul seçilmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğretmenler bu seçilen okulların öğretmenleridir. Okul yöneticileri ise, 2008-2009 öğretim yılı sonunda her ilçede ayrı ayrı yapılan öğretim yılı sonu değerlendirme toplantısına katılan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan okul yöneticilerinden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Çalışma grubundan, “ Öğretmen ... ya benzer. Çünkü ....” şeklinde verilen cümleyi yazılı olarak tamamlamaları istenmiştir. Katılımcılardan ayrıca, meslek kademelerini ve görevlerini (öğretmen, yönetici ve müfettiş) yazmaları da istenmiştir.

Verilerin Analiz Edilmesi

Veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Çözümleme dört basamakta gerçekleşmiş olup (Yıldırım ve Şimşek, 2006); yapılan işlemler aşağıda verilmiştir.

(1) Müfettiş, yönetici ve öğretmenler tarafından tamamlanan cümleler incelenerek her bir katılımcı tarafından geliştirilen metaforlar kodlanmıştır. Belli bir metaforun dile getirilmediği, metafor için mantıksal açıklamaların yer almadığı ya da katılımcıların öğretmenin hangi özelliğini daha çok ön plana çıkarmaya çalıştığı açıkça belli olmayan veri toplama aracı ayıklandı. Bu işlemin sonucunda 45 müfettiş, 45 yönetici ve 104 öğretmen olmak üzere toplam 194 veri toplama aracı değerlendirilmeye alınmıştır. Ayıklama sonrası veri toplama araçlarının -incelenmesinde toplam 96 metafor elde edilmiştir. Bu aşamada ayrıca, metaforu üreten kişinin grubunu gösterirken; öğretmenler “Ö”, yöneticiler “Y” ve müfettişler “M” harfi ile kodlanmıştır. Kodlamada ayrıca öğretmen, yönetici ve müfettişlerin meslek kademeleri de yazılmıştır.

(2) Katılımcılar tarafından üretilen metaforlar, açıklamaları da dikkate alınarak; 13 temaya ayrılmıştır. Bu aşamada ayrıca geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları da yapılmıştır. Çünkü geçerlik ve güvenilirlik, araştırma sonuçlarının inandırıcılığını sağlamak ve artırmak için gereklidir. Nitel bir çalışmada toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve sonuçlara nasıl ulaşıldığının açıklanması geçerliğin ölçütleri arasındadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmada, sonuçlarının geçerliğini sağlamak için; veriler ayrıntılı bir şekilde rapor edilmeye ve sonuçlara nasıl ulaşıldığı ayrıntılı şekilde açıklanmaya çalışılmıştır.

Dokümandan geçerli sonuçlar çıkarmak, tutarlılığı sağlamak için güvenilen sınıflama prosedürleri önemlidir. Farklı insanlar aynı metni aynı şekilde kodlayabilmelidir (Weber, 1990). Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için Stemler (2001) tarafından açıklanan kodlayıcılar/sınıflandırıcılar arasındaki görüş birliğinin yüzdesi tespit edilmiştir. Bu amaçla, veriler hakkında oluşturulan metaforlar, araştırmacılar tarafından temalara yerleştirildikten sonra, Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi bilim dalı bir öğretim üyesinden davranışları temalara yerleştirmesi

istenmiş ve yapılan iki eşleştirme karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda %89 oranında görüş birliği olduğu görülmüştür.

(3) Bu aşamada öncelikle okuyucunun üretilen metaforları ve oluşturulan temaları görebilmesi için metafor ve oluşturulan temalar birbirleriyle ilişkilerini gösterecek şekilde tablo haline getirilmiştir. Aynı metaforu belirten birden fazla kişi varsa, kişi sayısı tabloda metafordan hemen sonra parantez içinde gösterilmiştir. İkinci olarak, oluşturulan temalar anlaşılır şekilde sunulmaya çalışılmıştır. Bunun için müfettiş, yönetici ve öğretmenler tarafından oluşturulmuş olan metaforlar doğrudan alıntılar şeklinde sunulmuştur. Bu aşamada doğrudan alıntı sonrası, parantez içinde metaforu kimin ürettiği ve mesleki kıdemi de verilmiştir.

(4) Üretilen metaforlar, metaforların oluşturduğu temalar, alanyazındaki veriler de dikkate alınarak yorumlanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde öncelikle öğretmenlere ilişkin olarak müfettiş, yönetici ve öğretmenler tarafından üretilmiş olan metaforlar hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra bu metaforlardan oluşturulan temalar ve bu temaların özellikleri, katılımcıların ürettiği metaforla desteklenerek, açıklanmıştır.

Öğretmenler hakkında üretilen metaforlar

Müfettiş, ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin, öğretmenlere ilişkin oluşturdukları metaforların oluşturulan temalar altındaki dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

TABLO 1. Öğretmen hakkında üretilen metaforlardan oluşturulan temalar

	Tema	Metaforun Kaynağı				Metaforlar	f
		Müfettiş	Yönetici	Öğretmen	Toplam		
1	Yetkisiz	9	7	27	43	Koyun (11), Çoban(5), İşçi (3), Köle(2), Çocuk bakıcısı (3), Emir eri (4), İpli kukla, Yolcu, Amele, Eşek, Gariban, Beynamaz, Araç, Mahkum, Asker, Paspas, Robot, Sabır taşı, Tekerlek, Uşak, Merve ile Safa arasındaki insanlar.	21
2	Fedakar	5	9	12	26	Anne(7), Anne-baba (15), Cefakar insan, Dişi kuş, Liman,	6

						Mecnun	
3	Çalışkan	3	1	10	14	Karınca (8), Arı (3), Bal arısı, Ana karınca, Savaşçı.	5
4	Aydınlatıcı	13	7	27	47	Mum(22), Güneş (7), Işık (4), Pusula (2), Ampul, Kitap, Kütüphane, Lamba, Meşale, Oksijen, Yıldız, Sokak lambası, Süper ego, Çınar ağacı, Yediveren gülü, Bir gün.	16
5	Biçimlendirici (yetiştirici)	2	7	10	19	Bahçıvan (5), Heykeltıraş (3), Toprak (3), Tiyatrocu (2), Dağcı, Pazarlamacı, Yağmur, Sanatçı, Süzgeç, Tarla.	10
6	Lider	3	2	2	7	Koro şefi, Orkestra şefi, Peygamber, Şoför, Lokomotif, Yönetmen, Akarsu	7
7	Verimsiz	1	5	1	7	Çocuk(3), Bebek, Alınan çocuk, Meyvesiz ağaç, Yılgın boksör.	5
8	Ucuz İşgücü	2	0	3	5	Bir milyoncuda satılan mal, Dilenci, Marina balığı, Meyve, İşçi arı.	5
9	Tekdüze	0	1	3	4	Papağan (2), Makine, Kaset çalar.	3
10	Tutarsız	1	1	4	6	Bukalemun (2), Bulut, Avukat, Dünya, Hava durumu.	5
11	Tembel	4	4	0	8	Kral (2), Gündelikçi kadın, Ağustos böceği, Koala, Okumayan alim, Tilki, Turist.	7
12	Saldırgan	1	1	1	3	Elti, Kaplan, Reklamcı.	3
13	Ezik	1	0	4	5	Günah keçisi (2), Hamal (2), Tavuk.	3
	Toplam	45	45	104	194		96

Öğretmenler hakkında üretilen metaforlardan oluşturulan temalar

Tema 1- Yetkisiz Öğretmen: Yetkisiz öğretmen temasını oluşturan metaforlar analiz edilerek temanın varsayımlarına bakıldığında, öğretmenlerin sorumluluklarının çok ama yetkilerinin yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmen çocuk bakıcısı gibi görülmekte, programların bilinçsiz uygulayıcıları olarak, yetkileri elinden alınmış ve her şey kendilerinden beklenmektedir. Örneğin: 12 yıllık bir öğretmen, öğretmeni emir erine benzetmekte bunu da “*Öğretmenin, ne olursa olsun itiraz hakkı yoktur, sadece söyleneni yapmak durumundadır.*

Müfettiş, müdür ve veli ne derse onları yapmaya çalışır. Hiç birisine yaranamaz” şeklinde açıklamıştır. 22 yıllık bir öğretmen de öğretmeni “uşak”a benzetmiş, benzetmesini “*öğretmen, bakandan başlayarak, en alt idarecilere kadar bütün emirleri yapmak ve hayır dememekle yükümlü”* olan kişi şeklinde açıklamıştır. Bir okul müdürü (27) de öğretmeni mahkuma benzeterek “*Öğretmen, velilerin emrivaki tutum ve davranışları arasında bocalayıp duran kişidir”* diye açıklama yapmıştır. 19 yıllık bir müfettiş de öğretmenin yetkisizliğini

beynamaz metaforu ile açıklamıştır. O'na göre “*öğretmenler, veli, öğrenci ile yönetim ve mevzuat arasında sıkışmış*” kişilerdir. .

Tema 2- Fedakar Öğretmen: Fedakar öğretmen temasını oluşturan metaforlar analiz edilerek temanın varsayımlarına bakıldığında, öğretmenlerin, hoşgörülü, sabırlı, sevgi dolu, koruyucu, katlanıcı, karşılık beklemezsiniz öğrencinin gelişmesi için çalışan kişiler olarak görülmektedir. Örneğin: 23 yıllık bir yönetici öğretmeni limana benzeterek “*öğrencilerin sıkıntılarının giderilmesinde onlara yardımcı olur. Onların kaliteli insan olmasını sağlar*” şeklinde; 8 yıllık bir öğretmen ise dişi kuşa benzeterek “*en iyi ortamı sağlamaya çalışırlar. Fedakarlıkları ve sabırlarıyla ellerinden geleni yaparlar*” demiştir. 16 yıllık bir müfettiş de mecnuna benzeterek “*mecnun leylası için nasıl ki her türlü fedakarlıkta bulunursa kendini unutup leylası için yaşamışsa işte aynen öyle*” ifadesini kullanmıştır

Tema 3- Çalışkan Öğretmen: Çalışkan öğretmen temasını oluşturan metaforlar analiz edilerek temanın varsayımlarına bakıldığında, öğretmenlerin çok çalıştıkları belirtilmektedir. Öğretmenler, okulda sürekli çalışan, her türlü güçlüklerle, angarya işlere rağmen öğrencilere bilgi aktarmaya uğraşır ve görevini yapar. Örneğin: 10 yıllık bir öğretmen bal arısına benzeterek “*yıl boyu öğrencilerini, arıların peteklerini işledikleri gibi onlarda öğrencilerini işlemek, eğitmek ve bir şekle sokmakla yükümlüdürler*” demiştir. 2 yıllık bir öğretmen ise karıncaya benzeterek “*verilen görevleri yerine getirmek için sürekli çalışırlar. Karıncalar nasıl ileriye düşünebiliyorsa öğretmenlerde çocukları en iyi şekilde hazırlayarak geleceğe sunar*” şeklinde ifade etmiştir.

Tema 4- Aydınlatıcı Öğretmen: Aydınlatıcı öğretmen temasını oluşturan metaforlar analiz edilerek temanın varsayımlarına bakıldığında, öğretmenlerin ışık saçtığı ve çevresini, öğrencilerini aydınlattığı anlaşılmaktadır. Öğretmenler, karanlıkları sürekli aydınlatmaya çalışan, her zaman faydalanılabilir özelliğe sahip bilgi kaynağı olarak görülmektedir. Örneğin 13 yıllık bir öğretmen öğretmeni “*yediveren gülü*” ne benzetmekte bunu da “*etrafa güzel kokular verirler, öğrenciler gülün verdiği bu kokularla güzeli, doğruyu, iyiyi keşfederler.*

Yeter ki öğretmen gül olmayı istesin. Çünkü çocuk, hep almaya hazır bir varlıktır. Sen ne verirsen onu alır” şeklinde belirtmiştir. 20 yıllık bir yönetici öğretmeni “*güneş*”e benzeterek şöyle ifade etmiştir: “*her öğrenciyi bilgisi ile görgüsü ile aydınlatmaya çalışır. Şevkatiyle*

insanları ısıtır". 9 yıllık bir müfettiş ise öğretmeni "mum"a benzetmekte ve şöyle ifade etmektedir: "erime pahasına da olsa bizzat aydınlatacak, görmeyi sağlayacaktır"

Tema 5- Biçimlendirici Öğretmen: Biçimlendirici öğretmen temasını oluşturan metaforlar analiz edilerek temanın varsayımlarına bakıldığında, öğretmenlerin öğrencilerini şekillendirdiği, biçimlendirdiği ve ürün elde ettiği anlaşılmaktadır. Örneğin: 15 yıllık bir öğretmen "Uğraşırsa bahçesinde güller açar. İstemezse ortalığı ayrık otu doldurur" şeklinde; 29 yıllık bir yönetici ise, "Bahçıvan; çiçeklerini iyi yetiştirmek için ne kadar çaba sarf ediyorsa, öğretmen de öğrencilerini yetiştirmek için çok çaba sarf eder" şeklinde ifade etmiştir. 9 yıllık müfettiş ise "heykeltıraş"a benzeterek "öğrencilerini şekillendirir, ürün elde eder" şeklinde ifade etmiştir.

Tema 6- Lider Öğretmen: Lider öğretmen temasını oluşturan metaforlar analiz edilerek temanın varsayımlarına bakıldığında, öğretmenlerin öğrencilerin kendilerini geliştirebilmeleri için etkili bir sınıf yönetimi anlayışına sahip olmaları gerektiği anlaşılmaktadır. Öğretmen eğitimin lokomotifidir. Öğretmen eğitimin temel taşı, eğitime yön veren, başarıya ulaşmasını sağlayan en önemli etkidir. Örneğin: 9 yıllık bir müdür, öğretmeni koro/orkestra şefine benzeterek "çocukları organize bir şekilde yönetmektedir." demiştir. Bir başka yönetici (22) ise yönetmene benzetmektedir. Bu benzetmeyi, "sınıfı organize eder. Yeteneklerin ortaya çıkmasını sağlar ve bu yetenekleri sahnenin uygun yerine yerleştirir" diyerek açıklamıştır.

Tema 7-Verimsiz Öğretmen: Verimsiz öğretmen temasını oluşturan metaforlar analiz edilerek temanın varsayımlarına bakıldığında, öğretmenlerin iş yükünün fazlalığından, motivasyon düşüklüğünden yeterli verimli olamadıkları anlaşılmaktadır. Örneğin: 15 yıllık bir yönetici, öğretmeni "yılgin boksör"e benzeterek "geçim derdi, müfredat, çevre arasında mücadele derdindedir" şeklinde ifade etmektedir. 15 yıllık bir müfettiş ise, "meyvesiz ağaç"a benzetmekte ve bunu "üretmesi için çok iddali olmasa da fiziksel, sosyal ortamlar kendisine tahsis edilmiş hedef kitlesi var, ancak üretmiyor" şeklinde ifade etmiştir.

Tema 8- Ucuz İşgücü Öğretmen: Ucuz işgücü öğretmen temasını oluşturan metaforlar analiz edilerek temanın varsayımlarına bakıldığında, öğretmenlere hak ettiği değerin verilmediği, gelirin yetersiz olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır. Örneğin: 7 yıllık bir öğretmen öğretmeni "işçi arı"ya benzeterek "asıl işi yapan onlardır. Kimse, devlet büyükleri bile onların kıymetini

bilmezler” şeklinde ifade etmiştir. 9 yıllık bir müdür ise öğretmeni “Marina balığı”na benzeterek şöyle ifade etmektedir “*milyonlarca yumurta bırakırlar, hiçbir zaman değerleri anlaşılmaz*”

Tema 9- Tekdüze Öğretmen: Tekdüze öğretmen temasını oluşturan metaforlar analiz edilerek temanın varsayımlarına bakıldığında, öğretmenlerin bilgilerini geliştirmeden hep aynı bilgileri tekrarladıkları düşünülmektedir. Öğretmen aktaran demektir. Görüp duyduğu bilgilerini devamlı tekrar ederek aktarır. Örneğin: 14 yıllık bir öğretmen papağana benzeterek “*devamlı kendisinden istenileni tekrar eder. Zaten yeni bir şeyler ortaya koymak istese ve bunu söylese izin vermezler*” demiştir. 29 yıllık bir yönetici ise kaset çalara benzetmiş ve şöyle ifade etmiştir: “*öğretmen aktaran demektir. Görüp duyduğu bilgilerini, aktarır durur*”

Tema 10- Tutarsız Öğretmen: Tutarsız öğretmen temasını oluşturan metaforlar analiz edilerek temanın varsayımlarına bakıldığında, öğretmenlerin konuşmaları ve davranışlarının duruma ve olaylara göre değişebildiği düşünülmektedir. Örneğin: 22 yıllık bir öğretmen buluta benzetmiş ve “*rüzgar hangi yönde eserse o yöne eğilimlidir*” şeklinde ifade etmiştir. 17 yıllık bir müfettiş ise bukaletüne benzeterek “*hangi kılığa gireceğini bilemez*” şeklinde ifade etmiştir. 17 yıllık bir yönetici ise avukata benzeterek şöyle ifade etmiştir: “*öğretmenin bütün hak ve özgürlüklerini bilirler, ders zili iki dakika geç çalsa hesap sorar, derse zamanında gir desen dava açar. Biri diğerinden kaçır, bir araya gelmezler*”

Tema 11- Tembel Öğretmen: Tembel öğretmen temasını oluşturan metaforlar analiz edilerek temanın varsayımlarına bakıldığında, öğretmenlerin işine gönüllü olarak gitmediği, çalışma isteğinin düşük olduğu düşünülmektedir. Örneğin: 20 yıllık bir yönetici “koala”ya benzetmiş ve “*her fırsatta müsait zaman bulursa yatmayı severler. Onları harekete geçirmek zordur*” şeklinde ifade etmiştir. 18 yıllık bir yönetici de turiste benzetmekte ve “*okula gelirken bir iş yapmak üzere, çalışmak üzere geldiğinin farkında değildir. Okulları siyaset yapılacak sohbet edilecek, eğlenip dinlenilecek yer olarak görürler*” şeklinde ifade etmektedir. 8 yıllık bir müfettiş ise ağustos böceğine benzeterek “*az iş çok çene yaparlar*” demiştir.

Tema 12- Saldırgan Öğretmen: Saldırgan öğretmen temasını oluşturan metaforlar analiz edilerek temanın varsayımlarına bakıldığında, öğretmenlerin özellikle aralarında anlaşmazlık içinde olduğu düşünülmektedir. Örneğin: 13 yıllık bir öğretmen öğretmeni “Elti” ye benzeterek bunu “*aralarında hep bir çekişme vardır*” şeklinde, 13 yıllık bir yönetici

“kaplan”a benzeterek bunu “*görev istediğinizde üstünüze atlarlar*” şeklinde ifade etmişlerdir. 15 yıllık bir müfettiş ise reklamcıya benzeterek “*başarısızlık durumunda kendilerini ön plana çıkarmak için geçmişini karalar, yaptığı basit şeyleri çok önemliymiş gibi anlatırlar*” şeklinde ifade etmiştir.

Tema 13- Ezik Öğretmen: Ezik öğretmen temasını oluşturan metaforlar analiz edilerek temanın varsayımlarına bakıldığında, eğitimde karşılaşılan bir olumsuzluktan öğretmenlerin sorumlu tutulduğu düşünülmektedir. Öğretmenler her şeyin sorumlusudurlar. Özellikle eğitim öğretimle ilgili en büyük sorumluluk ve yük öğretmenin üzerindedir. Örneğin: 27 yıllık bir öğretmen öğretmeni “günah keçisi”ne benzetmekte ve “*her şeyden öğretmen sorumludur*” şeklinde ifade etmektedir. 10 yıllık bir müfettiş ise öğretmeni tavuğa benzeterek “*her şeyden herkesten korkar. Hatta gölgesinden bile korkar*” şeklinde ifade etmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmada elde edilen bulguların analizinden iki sonuç çıkmaktadır:

1. Öğretmenlerin olumlu yönde (fedakar, çalışkan, aydınlatıcı, biçimlendirici ve lider) davranış gösteren kişiler olarak algılandıkları,
2. Öğretmenlerin olumsuz yönde (yetkisiz, verimsiz, ucuz işgücü, tekdüze, tutarsız, tembel, saldırgan ve ezik) davranış gösteren kişiler olarak algılandıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

Bu iki sonuç birlikte değerlendirildiğinde, müfettiş, yönetici ve öğretmenlerin, öğretmenleri hem her türlü güçlülere rağmen özveriyle hiçbir karşılık beklemeden çalışan, aydınlatıcı, biçimlendirici liderler olarak görmekte hem de, yetkisiz, verimsiz ve tembel olarak görmektedir. Öğretmenlerden beklenen olumlu rollerinin yanı sıra bu rollerini yeterince yerine getiremeyen öğretmenlerin de olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, öğretmenlerden beklenen rollerini yerine getirebilmesi için sorumluluk oranında yetkilendirilmesi ve hem ekonomik hem de toplumda itibar görmeye ihtiyaçları olduğu söylenebilir.

Katılımcılar tarafından üretilen metaforlar, açıklamaları da dikkate alınarak; Yetkisiz, Fedakar, Çalışkan, Aydınlatıcı, Biçimlendirici, Lider, Verimsiz, Ucuz işgücü, Tekdüze, Tutarsız, Tembel, Saldırgan, Ezik olmak üzere 13 temaya ayrılmıştır.

Bilgilendirici ve Biçimlendirici öğretmen temasını oluşturan “heykeltıraş”, “bahçıvan”, “güneş”, “mum” “anne-baba” gibi metaforlar yapılan çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Saban,2004; Saban ve diğ. 2006; Cerit, 2008; Çelikten, 2006; Ocak ve Gündüz, 2006). Kabadayı'nın (2008) araştırmasında “öğrenci-okul-öğretmen” metaforunda öğretmenin bilgi taşıyıcısı olarak bütün işleri yüklediği vurgulanmaktadır. Öğrenci (vagonlar)–okul (demiryolu)–Öğretmen (buharlı makina) olarak görülmektedir. Ayrıca, öğretmen bir takım kaptanı ve işbirlikçi üretim imalatçısı olarak da görülmektedir (Kabadayı, 2008).

Araştırmaya katılanların belirttiği metaforlar diğer araştırmalarla benzerlik göstermektedir. Örneğin öğretmenler, toplumu aydınlatan bilgi kaynağı ve dağıtıcısı, anne-baba, bahçıvan, heykeltıraş, rehber, koç (çalıştırıcı), model, öğretici, danışman, otorite kaynağı gibi metaforlarla tanımlanmaktadır (Cerit,2008; Çelikten, 2006: Saban, 2004). Başka bir araştırmada dil öğretmenlerine ilişkin ortaya çıkan üç temel metafor şu şekilde özetlenebilir:

- 1.Çocuğa konuşmayı öğreten, nasıl söyleneceğini ve davranılacağını öğreten, hatalarını düzelten ve doğruyu öğreten öğretmenleri anne, veli ve dadı olarak tanımlayıp bakıcı metaforu belirtilmiştir.
- 2.Beslenmenin temel kaynağı olarak ve temel unsur olarak öğretmen vitamin, su, güneş ve bilgisayar işletim sistemi olarak tanımlanmaktadır.
- 3.Verici olarak öğretmen metaforu mum (başkaları için yanan), arı (sabretme ve vermede en iyisi), aşçı, meyve ağacı ve sevgi tanrısı olarak belirtilmiştir (Nikitina ve Furuoka, 2008). Bu metaforlar araştırma sonucu ortaya çıkan “fedakar”, “aydınlatıcı” ve “biçimlendirici” temalarıyla örtüşmektedir.

Çalışma grubunda yer alan ilköğretim müfettişi, yöneticisi ve öğretmenlerine göre; genel olarak öğretmenler yetkisiz görülmektedirler. Öğretmenlerin aydınlatıcı, biçimlendirici, fedakar, çalışkan ve lider olumlu yanlarına karşılık; yetkisiz, tekdüze, verimsiz, saldırgan, tutarsız, tembel, ezik ve ucuz işgücü olarak olumsuz algıları da bulunmaktadır. Ayrıca, müfettiş ve yöneticiler öğretmenleri daha çok olumsuz metaforla algılamaktadırlar. Ancak, çoğunlukla bütün gruplar öğretmeni fedakar, çalışkan, aydınlatıcı ve biçimlendirici olarak algılamaktadırlar.

Öğretmenlerin hem olumlu ve hem de olumsuz yönlerinin belirtilmesi öğretmenlerin yeterince tanınmadığını ya da anlaşılmadığını göstermektedir. Bütün bunların ışığında denilebilir ki; müfettişler ve yöneticiler öğretmenlerin gerçek sorunlarına yeterince

eğilmemektedirler. Yöneticiler ve öğretmenler arasında yeterli işbirliği yapılamamaktadır. Öğretmenlerle profesyonel işbirliği, yardım ve desteklenmeleri gereği ortaya çıkmaktadır.

Öneriler

- (1) Öğretmenlerin yetkisiz, verimsiz, saldırgan gibi olumsuz algılanma nedenlerinin araştırılmalıdır.
- (2) İlköğretim müfettişleri ve okul yöneticilerinin öğretmenleri anlamaya çalışmaları, eğitim öğretim etkinliklerinde gerekli yardımlarda bulunmaları sağlanmalıdır.
- (3) Üst yönetimler, özellikle okul yöneticileri öğretmenlere, okul yönetimine katılımını sağlamak için demokratik ortamlar oluşturmali, öğretmenlerin istek ve önerilerini dikkate almalıdırlar.

Kaynaklar

- Bhat, V.D.; Chaudhary, S.V.S. ve Dash, N.K.(2008). Teacher competence in higher education.*
Erişim:14.04.2010,[http:// www.egyankosh.ac.in/browse-title?top=123456789%2F32659](http://www.egyankosh.ac.in/browse-title?top=123456789%2F32659)
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları.*Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21,(2), 269-283.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* , 6 (4), 693-712.
- Jennings, P.A. ve Greenberg, M.T. (2008). The prosocial classroom: Teacher social and emotional competence in relation to student and classroom outcomes. *Review of Educational Research*, 79(1), 491-525.
- Kabadayı, A. (2008). Analysing the metaphorical images of Turkish preschool teachers. *Teaching Education*, 19, (1), 73-87.
- Koro-Ljunberg, M. (2001). Metaphors as a way to explore qualitative data. *Qualitative Studies in Education*, 46 (2), 367-379
- Lakoff, G., ve Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil.* (G. Y. Demir, Çev.) İstanbul: Paradigma.
- Longman Dictionary of Contemporary English. (2004). Essex, England: Pearson Education Limited.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor.* (G. Bulut, Çev.) İstanbul: Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası.
- Nikitina, L. Ve Furuoka, F. (2008a). “A language teacher is like...” examining malaysian students’ perceptions of language teachers trough metaphor analysis. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*,5,(2),192-205.

Yıldırım, A., Ünal, A., Çelik, M. (2011). Öğretmen kavramına ilişkin öğretmen, yönetici ve müfettiş algılarının analizi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:2. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

Nikitina, L. Ve Furuoka, F. (2008b). Measuring metaphors: A factor analysis of students' conceptions of language teachers. <http://www.metaphorik.de/15/nikitina-furuoka.pdf>. Erişim tarihi: 28/04/2010

Ocak, G., & Gündüz, M. (2006). Eğitim fakültesini yeni kazanan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine giriş dersini almadan önce ve aldıktan sonra öğretmenlik mesleği hakkındaki metaforlarının karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 8 (2), 293-309. .

Özdemir,S., Yalın, H.İ. ve Sezgin, F. (2004). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Paaso, A. Ve Korento, K. (2010). The competent teacher 2010-2020 the competences of teaching staff in upper secondary vocational education an training final raport. Finnish National Board of Education.

Passos, J.F.A. (2009). A comparative analysis of teacher competence and its effect on pupil performance in upper primary schools in mozambique and other SACMEQ countries. Ph.D. Thesis. University of Pretoria.

Prawat, R. S. (1999). Dewey, Peirce, and the learning paradox. *American Educational Research Jurnal* , 36 (1), 47-76.

Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 459-496

Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “Öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.

Saban, A.,Koçbeker, B.N.,Saban, A.(2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.

Stemler, S. (2001). An overview of content analysis. *Practical Assessment, Research ve Evaluation*, 7 (17). Erişim: 15.11.2009, [http://PAREonline.net /getvn.asp?v=7&n=17](http://PAREonline.net/getvn.asp?v=7&n=17) .

Weber, R. P. (1990). *Basic content analysis* (2. baskı). CA: Newbury Park.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (5. baskı.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.